

بِسْمِ تَعَالَى

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

توسعه ابزارهای تأمین مالی زنجیره ای

معرفی اوراق گواهی اعتبار مولد (گام)

تیرماه ۱۴۰۳

مقدمه

➤ لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید در ایران

➤ ابزارهای تامین مالی زنجیره ای

➤ برنامه تامین مالی اقتصاد از طریق ابزارهای تامین مالی زنجیره در سال ۱۴۰۳

➤ معرفی کلی اوراق گام و مزایا

➤ آخرین تغییرات دستورالعمل و ضوابط اوراق گام

➤ جمع بندی

لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید در ایران

دلایل اصلی توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید در ایران:

❖ انتقال ناکارایی‌های بخش عمومی و بخش واقعی اقتصاد به بازار پول، ناترازی بانکها و لزوم بهینه سازی تخصیص منابع

✓ مشکلات موجود در خصوص اصابت تسهیلات به هدف در نظام سستی تامین مالی

✓ ناکارایی‌های نظام سستی تامین مالی و لزوم تغییر پارادایم فکری در خصوص تامین مالی بنگاههای اقتصادی

❖ اجرای برنامه کنترل نقدینگی و سیاست کنترل مقداری ترازنامه بانکها:

✓ هدفگذاری رشد نقدینگی به ترتیب ۲۵،۳۰ و ۲۳ درصد در سالهای ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳

❖ رفع موانع تامین سرمایه در گردش سالم و پایدار واحدهای تولیدی:

✓ تنگنای اعتباری بنگاهها ناشی از شرایط تورمی و تحولات نرخ ارز و تنگنای ارزی

✓ تنگنای اعتباری بنگاههای اقتصادی در شرایط اجرای سیاست کنترل مقداری

✓ نقش کم رنگ بازار سرمایه در تامین مالی اقتصاد

❖ جزء (۱۲) بند (الف) ماده (۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی موضوع وظایف بانک مرکزی:

✓ توسعه روش های تامین مالی بانکی زنجیره تولید

ابزارهای تامین مالی زنجیره ای

- گواهی اعتبار مولد (گام)
- کارت رفاهی متصل به اوراق گام
- برات الکترونیکی
- تامین مالی کشاورزی قراردادی
- فاکتورینگ
- سند تعهد پرداخت اعتبار اسنادی ریالی داخلی

برای کسب اطلاعات بیشتر در خصوص **ابزارهای تامین مالی زنجیره ای** به نشانی www.cbi.ir قسمت

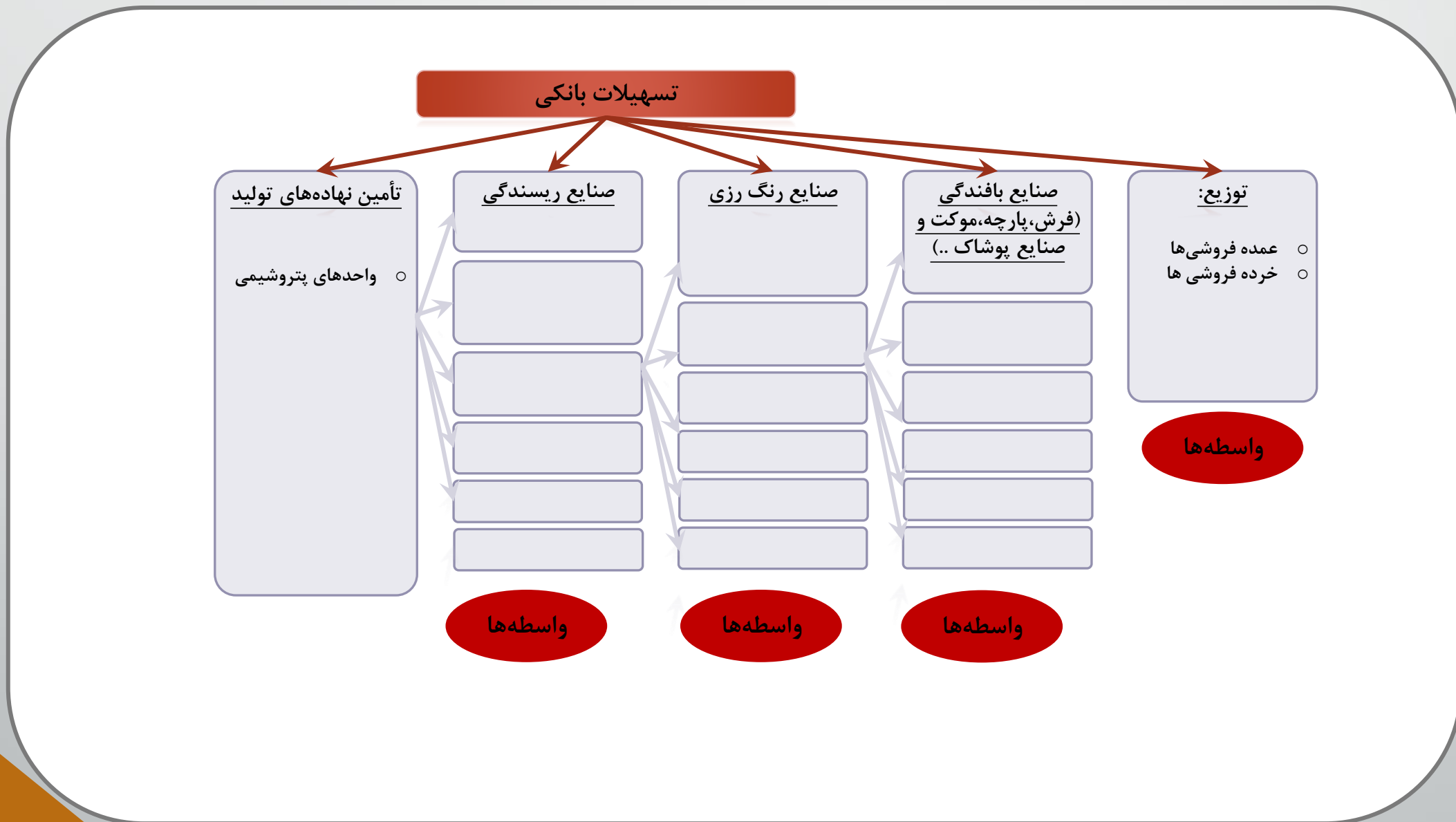
قوانین و مقررات و قسمت تأمین مالی زنجیره تولید مراجعه فرمائید.

برنامه تامین مالی اقتصاد از طریق ابزارهای تامین مالی زنجیره ای در سال ۱۴۰۳

ابزارهای تعهدی	سهامیه تعیین شده برای سال ۱۴۰۳ (هزار میلیارد تومان)
اوراق گام برای بنگاه‌های اقتصادی	۲۰۰
اوراق گام برای شرکت‌های دانش بنیان	۲۰
کارت رفاهی متصل به اوراق گام	۵۰
برات الکترونیکی	۸۰
جمع	۳۵۰
اعتبار اسنادی داخلی ریالی	۸۰۰
فاکتورینگ (واگذاری مطالبات قراردادی)	۵۰

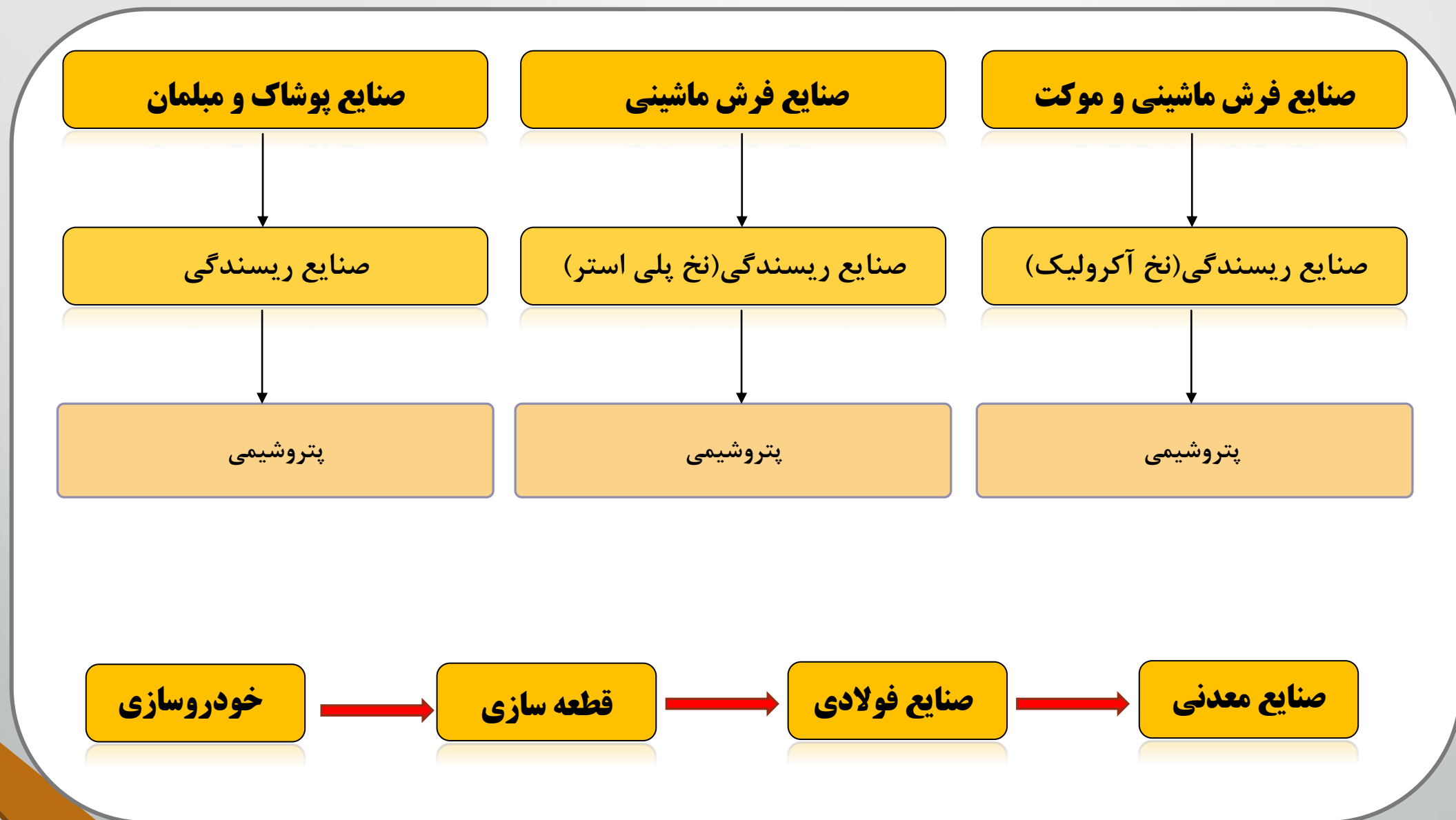

مثالی از ساختار فعلی زنجیره تامین

مثالی از شیوه تأمین مالی زنجیره ای

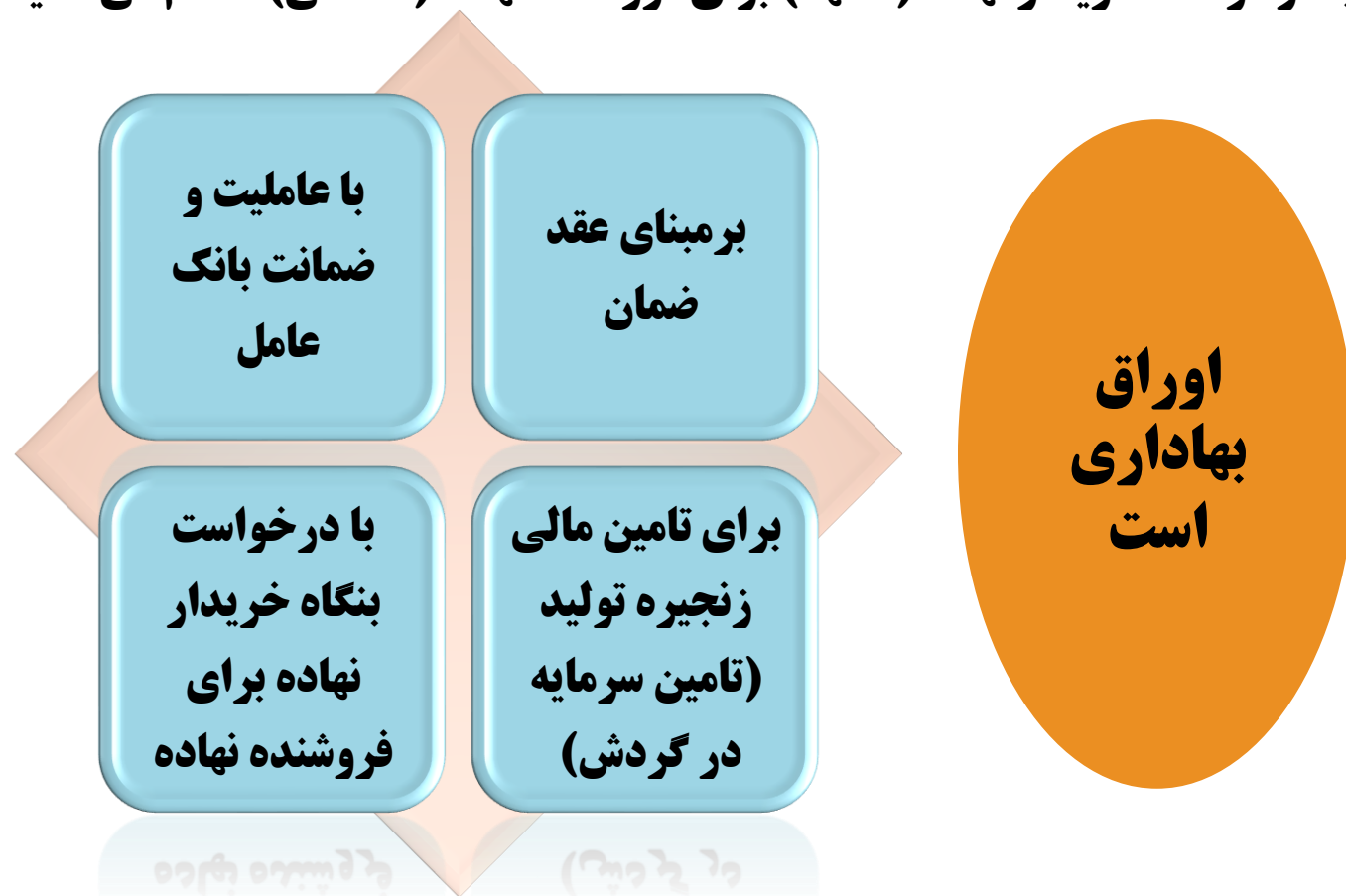

تعریف اوراق گام

گواهی اعتبار مولد (گام):

بانک‌ها، در راستای **تامین نهاد** مورد نیاز بنگاه‌های اقتصادی در زنجیره تولید، نسبت به صدور اوراق تحت عنوان اوراق «گام» با درخواست خریدار نهاد (متعهد) برای فروشنده نهاد (متقاضی) اقدام می‌نمایند.

ویژگی های اوراق گام

قابلیت
نقدشوندگی
بخشی از
طریق خرید
دین یا انتقال
به بازار
سرمایه

قابلیت انتقال
بخشی در زنجیره
ها به ارزش اسمی
و بر اساس
صورتحساب

حداقل
سررسید یک
ماه و حداکثر
سررسید
دوازده ماه
(در پایان هر
ماه)

صدور، انتقال،
تنزیل و ابطال
به صورت
الکترونیکی و
در بستر
سامانه گام

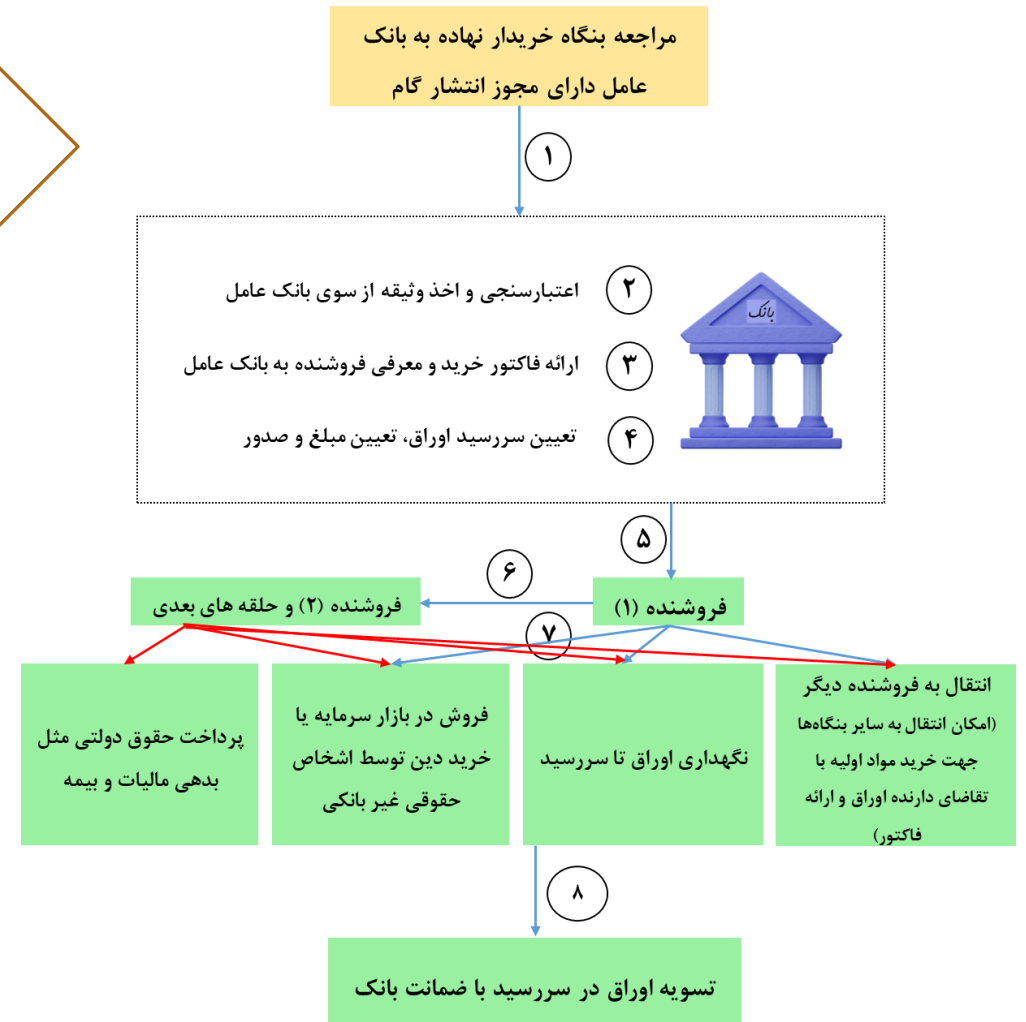
در قطعات
استاندارد
شده با ارزش
اسمی یک
میلیون ریال

برای هر بانک در داخل سامانه گام، **یک کاربر ارشد** به منظور ایجاد دسترسی به سامانه مزبور تعریف شده است.

فرآیند صدور اوراق گام برای بنگاه های اقتصادی

خریدار: رکن متعهد
فروشنده اول و سایر فروشندگان: رکن متقاضی

فرآیند صدور اوراق گام برای بنگاه های اقتصادی

امکان تعریف نماد بورسی و نماد بازار پول

➤ اوراق گام از قابلیت تعریف با هر کدام از **نمادهای بانک مرکزی** و **نماد بازار سرمایه** برخوردار می باشد:

○ اوراق گام با **نماد بازار پول** قابلیت **خرید دین توسط اشخاص حقوقی غیر بانکی** را دارد.

○ اوراق گام با **نماد بازار سرمایه** از **قابلیت تنزیل در بازار سرمایه** برخوردار می باشد.

روش های انتقال و تسویه اوراق گام

مزایای اوراق گام

➤ امکان انتقال اوراق به سایر بنگاه‌های زنجیره تامین بدون نیاز به اعتبارسنجی متقاضیان (صرفاً اعتبار سنجی متعهد)

➤ امکان انتشار اوراق گام برای بنگاه خریدار (متعهد) تا سقف ۲۰۰ درصد فروش سال آخر بنگاه

➤ امکان انتقال به بازار سرمایه و یا تنزیل توسط اشخاص حقوقی غیر بانکی

➤ معافیت از الزام بازارگردان در معاملات بازار سرمایه

➤ استفاده از اوراق گام برای پرداخت بدهی به دستگاه‌های اجرایی مندرج در آیین نامه اجرایی پذیرش اوراق

گام در دستگاه‌های اجرایی مصوب اسفندماه ۱۴۰۲

➤ برنامه ریزی جهت استفاده از اوراق گام در معاملات بورس کالا

➤ عدم نیاز به اخذ سپرده نقدی در قالب پیش پرداخت و میان پرداخت

آخرین دستورالعمل گواهی اعتبار مولد (گام)

- اولین دستورالعمل گواهی اعتبار مولد (گام) مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۰۵ شورای محترم پول و اعتبار تصویب و به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردیده است.
- با عنایت به بازخوردهای دریافتی از شبکه بانکی و فعالان اقتصادی و با هدف **افزایش سهم اوراق گام در تامین مالی اقتصاد**، آخرین اصلاحیه دستورالعمل مذکور نیز در اسفند ۱۴۰۲ در شورای پول و اعتبار تصویب و به همراه ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام طی نامه شماره ۰۳/۱۷۰۶۷ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۲۹ به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردیده است.

دستورالعمل گواهی اعتبار مولد (گام)

ماده (۱):

متعهد: **شخص حقوقی** که بابت **تأمین سرمایه در گردش جهت خرید کالا و خدمت و شخص حقیقی** بابت **خرید کالا** از موسسه اعتباری تقاضای صدور گام نماید.
متقاضی: **شخص حقیقی یا حقوقی** که بابت مطالبات خود گام را دریافت می کند.

ماده (۴):

اوراق گام بر اساس ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام توسط موسسه اعتباری عامل در سامانه گام صادر می شود و متقاضی امکان نگهداری تا سررسید، انتقال در زنجیره تأمین به **قیمت اسمی** (تا سررسید) و انتقال به بازار سرمایه یا خرید دین (تنزیل) طبق ماده (۵) را دارد.

ماده (۵):

اشخاص حقوقی (غیر از بانکها و موسسات اعتباری) می توانند اوراق گام را از دارنده آن در چارچوب ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام و سایر ضوابط و مقررات مربوطه، **خرید دین (تنزیل)** نمایند.

دستورالعمل گواهی اعتبار مولد (گام)

ماده (۶):

سقف اعتباری هر متعهد معادل **۲۰۰ درصد از فروش سال آخر** بر مبنای صورت های مالی حسابرسی شده پس از کسر مانده تسهیلات مرتبط با تأمین مالی سرمایه در گردش و تعهدات ناشی از اوراق گام قبلی منتشره نزد شبکه بانکی تعیین می گردد.

لازم به ذکر است که:

- تعیین سقف موضوع این موضوع در اختیار بانک عامل و پس اقدامات مرتبط از جمله اعتبار سنجی می باشد.
- ضمناً بر اساس ماده ۲ ضوابط کنترل و مدیریت اوراق مزبور، صدور اوراق گام با مبالغ **بیش از ۱۰ درصد سقف** سالانه مجوز اوراق گام موسسه اعتباری عامل برای هر متعهد با احتساب ذینفعان واحد آن بنگاه **منوط به اخذ مجوز از بانک مرکزی** است.

دستورالعمل گواهی اعتبار مولد (گام)

ماده (۷):

موسسه اعتباری عامل موظف است پیش از صدور و انتقال اوراق گام، از موارد زیر در حد عرف بانکداری اطمینان حاصل نماید:

- ۱- **صوری نبودن موضوع معامله** و احراز صدق آن
- ۲- مرتبط و متناسب بودن موضوع معامله با **زمینه فعالیت** متعهد و متقاضی

ماده (۸):

پس از دریافت درخواست متعهد، موسسه اعتباری عامل موظف است نسبت به اعتبارسنجی متعهد در چارچوب مقررات مربوط اقدام و در صورت موافقت با صدور اوراق گام، وثایق و تضامین کافی را اخذ نماید.

تبصره ۱- موسسه اعتباری عامل موظف است کلیه عملیات اوراق گام را در **سامانه گام** ثبت نماید.

تبصره ۲- موسسه اعتباری عامل موظف است نسبت به اخذ شماره منحصر به فرد از سامانه گام و ثبت اطلاعات تکمیلی در **سامانه سمات** اقدام نماید.

تبصره ۳- **نرخ کارمزد** اوراق گام توسط بانک مرکزی تعیین و ابلاغ می گردد.

نرخ کارمزد اوراق گام

- سقف کارمزد عاملیت و ضمانت اوراق گواهی اعتبار مولد (گام) حداکثر به میزان کارمزد صدور ضمانت نامه‌ها و متناسب با وثایق دریافتی، تعیین می‌گردد.
- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی می‌توانند به منظور رقابت با یکدیگر، حداکثر تا ۳۰ درصد مبالغ مندرج در جدول ذیل، نرخ‌های کمتری اعمال نمایند.

کارمزدهای اوراق گام	
کارمزد صدور	وفق کیفیت وثایق حداکثر ۲.۲۵ درصد مبلغ در سال
کارمزد انتقال	حداکثر یک در هزار مبلغ اوراق قابل انتقال
کارمزد خرید دین	-
کارمزد ابطال	حداکثر نیم در هزار

دستور العمل گواهی اعتبار مولد (گام)

ماده (۹):

متعهد مکلف است برای استفاده از اعتبار تأیید شده خود توسط موسسه اعتباری عامل جهت صدور اوراق گام، به همراه معرفی متقاضی، تقاضای خود را به همراه معرفی متقاضی و مدارک مثبتة حسب ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام به موسسه اعتباری دارای مجوز صدور اوراق گام، ارائه نماید.

ضمناً وفق ماده ۴ ضوابط اجرایی:

- موسسه اعتباری عامل موظف به اخذ مدارک مثبتة زیر در صدور اوراق گام از متعهد و در انتقال اوراق گام از متقاضی یا دارنده اوراق است:

الف- موسسه اعتباری عامل می تواند در زمان تشکیل پرونده و اعتبارسنجی نسبت به اخذ پیش فاکتور یا قرارداد فروش کالا یا ارائه خدمت یا پیمانکاری اقدام نماید.

ب- متعهد مکلف است برای استفاده از اعتبار تأیید شده خود توسط موسسه اعتباری عامل در زمان صدور یا انتقال اوراق گام، به همراه معرفی متقاضی، نسبت به ارائه مستندات مربوط به شرح ذیل اقدام نماید.

➤ فاکتور خرید کالا یا ارائه خدمت که نشان دهنده مطالبات قطعی متقاضی از متعهد می باشد. استعلام صورتحساب الکترونیکی از سامانه جامع تجارت الزامی است.

➤ صورت وضعیت مورد تایید کارفرما (در خصوص طرح های پیمانکاری)

➤ گواهینامه انجام معامله، صادره از سوی شرکت بورس کالا

دستورالعمل گواهی اعتبار مولد (گام)

ماده (۱۰):

تبصره یک: متقاضی می تواند در راستای آیین نامه هیئت وزیران و در چارچوب ضوابط کنترل و مدیریت گام، اوراق گام را به قیمت اسمی به منظور پرداخت دیون به دستگاههای اجرایی بشرح جدول ذیل منتقل نماید.

بابت بدهی/تعهدات	دستگاه اجرایی	
بدهی مالیاتی	سازمان امور مالیاتی	۱
حقوق دولتی معادن و حق انتفاع	وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان/شرکت های تابعه آن	۲
بدهی حق بیمه	سازمان تأمین اجتماعی	۳
بدهی تأمین اجتماعی	بیمارستان های دولتی و دانشگاه های علوم پزشکی	۴
خوراک و سوخت	وزارت نفت و شرکت های تابع آن	۵
بدهی قبوض آب و برق	وزارت نیرو و شرکت های تابع آن	۶
حقوق ورودی	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۷
مسدودی ریالی بابت پیش پرداخت تخصیص ارز	بانک یا موسسه اعتباری غیر بانکی	۸

➤ دستگاه اجرایی مجاز موظف است حداقل ۲۰ درصد از بدهی شخص بدهکار را از طریق اوراق گام موضوع این آیین نامه تسویه نماید و یا با سازوکار ترتیب پرداخت بپذیرد.

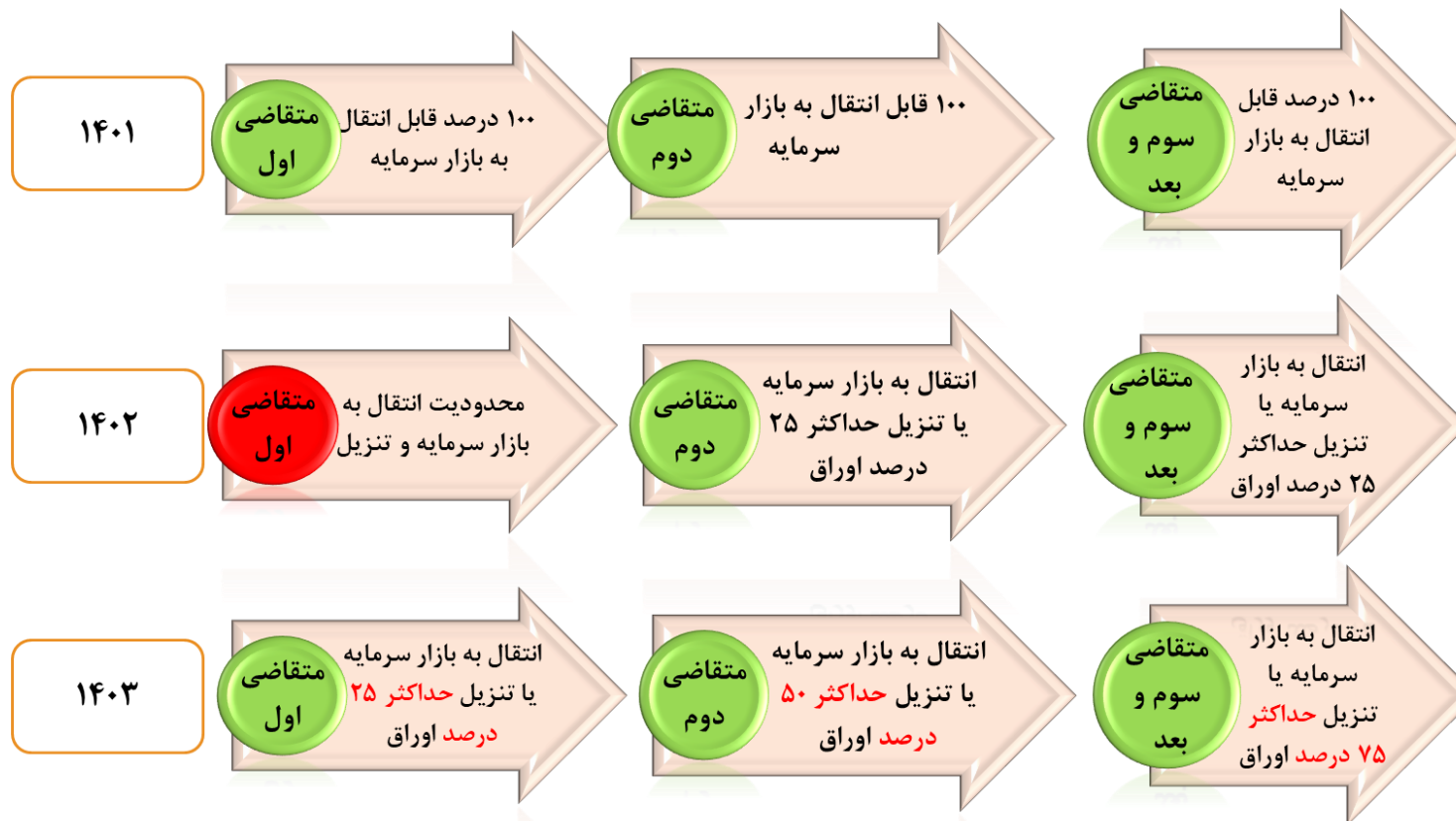
➤ دستگاههای اجرایی موضوع آیین نامه ملزم به پذیرش اوراق گام با سررسید حداکثر سه ماه از زمان انتقال و به قیمت اسمی بابت تسویه مطالبات می باشند.

مهمترین تغییر دستورالعمل گواهی اعتبار مولد(گام)

ماده (۱۰):

تبصره سه: در چارچوب ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام، سقف مجاز تنزیل اوراق گام توسط متقاضی اول حداکثر ۲۵٪، متقاضی دوم حداکثر ۵۰٪ و متقاضی سوم و بعد از آن حداکثر ۷۵٪ است.

دستورالعمل گواهی اعتبار مولد (گام)

وفق ماده های (۱۲)، (۱۳) و (۱۴):

- تسویه اوراق گام از طریق **اعطای تسهیلات جدید مجاز** نمی باشد.
- در صورتی که متعهد نسبت به تعهدات خود در سررسید اوراق گام عمل نکند مشمول وجه التزام تاخیر تادیه دین از تاریخ پرداخت وجه اوراق گام توسط موسسه اعتباری عامل با **نرخ سود تسهیلات غیرمشارکتی به علاوه ۸ واحد درصد** می شود.
- ایجاد هرگونه تعهدات و یا اعطای تسهیلات به متعهد، از زمان پرداخت وجه اوراق گام نکول شده از سوی موسسه اعتباری عامل تا زمان وصول کامل مطالبات از سوی هر یک از موسسات اعتباری ممنوع است.

ماده (۱۸):

موسسه اعتباری عامل می تواند اوراق گام صادره را بنا بر درخواست کتبی متقاضی اول مبنی بر انصراف از مطالبه کل وجه اوراق گام مشروط بر عدم انتقال به بازار سرمایه ابطال نماید.

عملکرد صدور اوراق گام و زنجیره های استفاده کننده

از مجموع ۷۳۵ هزار میلیارد ریال اوراق گام منتشر شده، شرکتهای خودرو سازی و قطعات و لوازم خودرو، لوازم خانگی، صنایع غذایی، حوزه دارویی و فلزات اساسی و مصنوعات فلزی سهم های عمده را به خود اختصاص داده اند.

سال های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲		سال ۱۴۰۰	سال ۱۳۹۹	ردیف
صنایع الکترونیکی	خودرو	خودرو	خودرو	۱
مصنوعات فلزی	قطعات خودرو	قطعات خودرو	فلزات اساسی	۲
ماشین آلات کشاورزی	فلزات اساسی	لوازم خانگی		۳
مصالح ساختمانی	لوازم خانگی			۴
پتروشیمی	صنایع غذایی			۵
کشاورزی	بازرگانی			۶
صنایع دارویی و بهداشتی	صنایع شیمیایی			۷
پخش و توزیع شوینده	صنایع الکتریکی			۸

اقدامات در حال انجام

- برگزاری جلسات مستمر با وزارت صمت، جهاد کشاورزی، اتاق های بازرگانی و... جهت شناسایی زنجیره های تولیدی
- برگزاری جلسات مستمر با مدیران و کارشناسان شبکه بانکی جهت توسعه کاربرد ابزارهای تامین مالی زنجیره ای
- در حال عملیاتی نمودن برقراری اتصال سامانه گام به سامانه شرکت بورس کالا به منظور تسویه معاملات با ابزار گام
- در حال عملیاتی نمودن برقراری اتصال سامانه گام به سامانه سازمان امور مالیاتی به منظور پرداخت بدهی مالیاتی
- در حال عملیاتی نمودن برقراری اتصال سامانه گام به سامانه شرکت سپرده گذاری مرکزی به منظور تسهیل در فرآیند

انتقال اوراق مزبور به بازار سرمایه

جمع بندی

- لزوم تغییر پارادایم در خصوص نحوه تامین مالی اقتصاد:
  - کمک به اجرای سیاست کنترل مقداری ترازنامه بانکها
  - رفع موانع تأمین سرمایه در گردش سالم و پایدار بنگاههای اقتصادی
  - اجرای جزء (۱۲) بند (الف) ماده (۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی موضوع وظایف بانک مرکزی

- لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره ای به منظور:
  - بهینه سازی سرمایه در گردش در کل زنجیره های تولیدی
  - تسهیل تامین مالی زنجیره ها و کاهش تنگنای مالی بنگاههای اقتصادی
  - بهبود ترازنامه و جریان مالی شرکتها
  - رفع ناترازی بانکها
  - کمک به ثبات اقتصاد کلان

با سپاس